

GEORGE CHIRILESCU (1839-1882), VREDNIC SLUJITOR AL ROMÂNILOR ORTODOCȘI DIN CHITIGHAZ – UNGARIA

Drd. Alin-Florin CIOTEA

In anul 2022 s-au împlinit 140 de ani de la trecerea în viața cea veșnică a unuia dintre vrednicii preoți care au slujit biserica ortodoxă românească din Chitighaz și pe românii de aici.

Preotul George Chirilescu s-a născut la 20 mai 1839 în localitatea Chitighaz, într-o familie cu importante rădăcini sacerdotale. Tatăl său a fost venerabilul protopop Petru Chirilescu, care vreme de șase decenii a slujit în parohia Chitighaz, iar în paralel, mai bine de trei decenii, a ocupat demnitatea de protopop al tractului de la Chișineu-Criș. Mama sa, Maria, a fost fiica lui David Nicoară, fratele marelui luptător român Moise Nicoară. Ioan Chirilescu, bunicul lui George Chirilescu dinspre tată, a fost la rândul său preot în localitatea Talpoș din județul Bihor, iar în perioada martie-august 1849 vicar al eparhiei Aradului și unul dintre importanții participanți la Sinodul eparhial de la Chișineu-Criș (1849). Așadar, preotul George Chirilescu făcea parte dintr-o renumită familie preoțească cu importante atribuții și funcții de conducere bisericească. A crescut în casa părintească alături de încă doi frați: Iulian Chirilescu, jude de tablă în Giula ajuns ulterior notar public în Chișineu-Criș, și Maria Șerb, soția lui Gherasim Șerb. Cel din urmă a fost absolvent de teologie, redactor al revistei *Speranța* (1871), prima revistă a Societății de lectură a teologilor arădeni, învățător, notar în comuna Pilu și asesor referent în senatul episcopesc al Consistoriului eparhial din Arad.

Acesta a mai avut un frate, Nicolae Șerb, protonotar în Chitighaz, care a avut două fiice, dintre care una a fost căsătorită cu Andrei Horvath, protopop de Oradea, delegat la Marea Unire de la Alba Iulia din 1918 și publicist. Am făcut acest excurs dorind să evidențiez relațiile de rudenie care au existat între preotul George Chirilescu și anumiți oameni importanți, care au avut un aport deosebit și un rol hotărâtor în viața socială și bisericească a vremii.

Tânărul George Chirilescu urmează cursurile primare în localitatea natală, iar cele gimnaziale la Szarvaș. Își desăvârșește pregătirea intelectuală între anii 1861-1864 la Institutul Teologic din Arad, unde i-a avut ca formatori pe renumiții dascăli de teologie: Andrei Alexandru Papp, Miron Romanul, Iosif Ierotei Beleş și alții. După finalizarea studiilor teologice s-a căsătorit cu Rosalia Illoviu, născută în casa lui Nicolae Illoviu pretor în comitatul Bichiș, cercul Giula, și a Mariei Astrisu, într-o familie cu încă cinci frați, dintre care doi, Iosif a fost vicenotar comitatens în Arad, iar George a fost doctor în Drept și avocat în Arad. După căsătorie Dumnezeu îi binecuvintează cu singura lor fiică, Mina, care a fost căsătorită cu preotul Vasile Beleş din Chitighaz și care în 29 iulie/10 august 1885, la vârsta de numai 21 de ani, trece la cele veșnice.

Activitatea clericală a început-o în anul 1864, când a fost hirotonit preot de către episcopul Procopie Ivașcovici al Aradului pe seama parohiei Chitighaz. Alături de tatăl său, protopopul Petru Chirilescu, și de ceilalți preoți din localitate se va îngriji de locașul de cult care în anul 1863 a fost afectat de un incendiu. Astfel, în anul 1868 a fost refăcut turnul bisericii, în 1872 s-a zugrăvit interiorul lăcașului de cult, iar în 1873 s-a refăcut acoperișul și s-a înlocuit crucea din turn. Deși pentru unii aceste lucrări edilitare nu par a fi greu realizabile, totuși pentru perioada respectivă ele au presupus multă jertfă și ambiție din partea preoților și a credincioșilor. În respectivele vremuri comunitatea din Chitighaz a fost greu încercată atât de seceta care s-a ivit în anul 1863 și care a cauzat foamete, încât locuitorii au fost nevoiți să-și descopere casele acoperite cu paie și tulei pentru a putea hrăni animalele, cât și de izbucnirea epidemiei de holeră în anul 1873, care a provocat multe îmbolnăviri și morți. La un an de la izbucnirea epidemiei, în ziua de 3/15 decembrie 1874, soția sa Rosalia Chirilescu, încetează din viață la vârsta de 34 de ani, rămânând în grija sa singura loc copilă, Mina, de numai 10 ani.

Fiind apreciat de conducerea bisericească arădeană pentru calitățile deosebite și implicațiile sale pe plan pastoral și administrativ, în anul 1870 este ales asesor onorar în Consistoriul eparhial din Arad, desfășurându-și activi-

tatea în această chemare sub trei episcopi ai Aradului, care ulterior toți au ajuns mitropoliți ai Transilvaniei: Procopie Ivașcovi, Miron Romanul și Ioan Mețianu.

Alături de activitatea clericală și administrativ-bisericească, preotul George Chirilescu s-a implicat și în diferite mișcări culturale. Astfel, după înființarea la Arad a *Asociației naționale pentru cultura și conversarea poporului român*, se înscrie ca membru alături de ceilalți preoți din localitate și de alte notabilități. În anul 1875 va contribui financiar și la edificarea clădirii Institutului Pedagogic-Teologic din Arad, gest prin care demonstrează că nu și-a uitat locul formării sale teologice. De asemenea, a fost implicat în acțiuni de ridicare prin cultură a poporului român din Chitighaz, când în 1979 va sprijini înființarea și organizarea unei biblioteci școlare în localitate, fiind printre primele biblioteci de acest fel din aceste părți. Nu a rămas insensibil nici la dezastrele și traumele provocate de război, contribuind la colecta organizată pentru ajutorarea românilor răniți în războiul din 1877.

Încă de tânăr, pe când se afla în plină putere, o boală incurabilă a pus stăpânire pe trupul său. Deși a încercat diferite tratamente la băile termale din Gleichenberg (Austria), după o grea suferință, în după-amiaza zilei de 9/21 decembrie 1882 trece la cele veșnice, la vârsta de numai 43 de ani și după 19 ani de activitate preoțească. A fost înmormântat în ziua de sâmbătă 11/23 decembrie în cimitirul ortodox din Chitighaz, fiind plâns de fiica Mina, tatăl Petru Chirilescu și cei doi frați. În acest mod își încheie viața preotul George Chirilescu din Chitighaz. Preotul Iosif-Ioan Ardelean, cel care a slujit la Chitighaz alături de George Chirilescu vreme de șapte ani, avea cuvinte apreciative referitoare la activitatea sa clericală și administrativă: „ca asesor consistorial a făcut mai multe servicii de esmisiuni, pe cari totdeauna li-a împlinit punctual și conștientios. Ca preot încă a fost prompt în toate funcțiunile sale”. A fost printre pușinii preoți din cadrul comunității ortodoxe românești din Ungaria care a trecut la cele veșnice la o vârstă prea tânără, neajuns care a fost o piedică poate în afirmarea sa la un nivel mai înalt, iar aici ne putem gândi la varianta în care el ar fi putut prelua de la tatăl său conducerea protopopiatului de la Chișineu-Criș.

Provenit dintr-o familie sacerdotală de rang înalt și înconjurat de lumea bună a intelectualității românești, George Chirilescu nu-și trădează chemarea preoțească și nici numele bun moștenit de la străbunii săi. Deși a avut o viață plină de provocări și greutăți și-a împlinit cu responsabilitate și conștiinciozitate misiunea la care a fost chemat, arătându-ne că nu numărul ani-

lor sunt importanți, ci intensitatea trăirii și modul viețuirii. Preotul George Chirilescu din Chitighaz rămâne un model de conștiință preoțească și de viață asumată cu bucuriile și necazurile pe care aceasta ni le oferă.

Bibliografie: [Redacția], „Necrolog”, în *Albina*, an I (1866), nr. 85 din 30 octombrie/11 noiembrie, p. 4; [Redacția], „+Rosalia Chirilescu”, în *Familia*, an X (1874), nr. 50 din 22 decembrie, p. 605; [Redacția], „+Necrologu”, în *Biserica și Școala*, an VI (1882), nr. 50 din 12/24 decembrie, p. 502; Iosif-Ioan Ardelean, *Monografia comunitii Chitichaz*, Editura Diecezană, Arad, 1893, pp. 37-38; [Redacția], „+Gherasim Serb”, în *Biserica și Școala*, an XLII (1918), nr. 25-26 din 24 iunie/7 iulie, p. 3; Teodor Misaroș, *Din istoria comunităților bisericești ortodoxe române din Ungaria*, Giula, 2002, p. 114; Pr. dr. Pavel Vesa, *Învățământul teologic de la Arad (1822-1948)*, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Deva, 2013, p. 446.